

HET VERGETEN EDEN

De Seychelles in de Indische Oceaan

Door Jan P. Strijbos

Foto's van de schrijver

Geschiedenis

De archipel van de Seychelles waren reeds in het begin van de zestiende eeuw aan de Portugese zeevaarders bekend. Maar er zijn documenten, waaruit zou blijken, dat Arabische koopvaarders de eersten waren, die de oostkust van Afrika verkenden en ook de Indische Oceaan opzeilden. Een van hen, Ibn Batua, die een reis maakte in de veertiende eeuw rapporteert dat hij een grote hoop rotsen had gezien, die reeds door Marco Polo was beschreven als een reusachtige arend. Ibn Batua bezocht de Maldives en zeilde waarschijnlijk ook naar de Seychelles. De geweldige massa rotsen was waarschijnlijk een der granieteilanden, welke door straalbreking of een luchtspiegeling een fantastische en onwaarschijnlijke vorm aannam, welke niets meer met de werkelijkheid had te maken. Oude Arabische manuscripten vertellen ons dat Arabische kooplui de Indische Oceaan omstreeks 810 doorkruisten. De historicus Al Masoudy bezocht in 916 reeds Madagascar.

In het zog van Vasco da Gama kwam in 1501 John de Nova naar dit gebied en men meent dat hij de Seychelles herontdekte. Hij gaf ze de naam van Farquhar. Vasco da



Witte sterns hebben de merkwaardige gewoonte hun ei op een dunne tak van een boom te leggen. Cousin Island.

Gama was het die de Amirantes, die tot de groep van de Seychelles gerekend worden, ontdekte op een reis in 1502. Enige jaren daarna kwam Pedro Reinel bij deze eilanden en noemde toen de Mahé-groep en Mahé is wel het grootste eiland van de archipel, „The Seven Sisters”.

Er ging meer dan een eeuw voorbij voordat er weer sprake was van de Seychelles. Op 19 januari 1609 kwam er een schip van de East India Company en verbleef er tien dagen. De commandant heette Alexander Sharpeigh, maar de man die over dat bezoek rapporteerde was John Jordain. Hij noemde het een uitstekend verversingsstation met volop hout, goed drinkwater, kokosnoten, vis en gevogelte. Een andere schepeling noemde het een aards paradijs.

Het vergeten Eden

Dit paradijs raakte echter meer dan 130 jaar in de vergetelheid, afgezien dan van piraten en zeerovers, die deze eilanden regelmatig bezochten. Pas in 1742 begon men met de exploratie van de eilanden. De gouverneur van Ile de France, dat tegenwoordig Mauritius heet, zond twee schepen onder het commando van Lazare Picault, teneinde de eilanden te onderzoeken die op oude Portugese kaarten voorkwamen. Daarna kwamen er telkens schepen en kregen de eilanden meer bekendheid. Maar er is een periode van 130 jaar, waarin deze archipel geheel in de vergetelheid raakte en daarom spraken de Engelsen van een „Forgotton Eden”. Dat gebeurde wel meer met ontdekte gebieden. Zo is er in de historie van Groenland een hiaat van bijna vijf honderd jaar, waarin het bestaan van Groenland geheel werd uitgewist. Het eiland Jan Mayen werd maar liefst zeven maal ontdekt en weer vergeten.

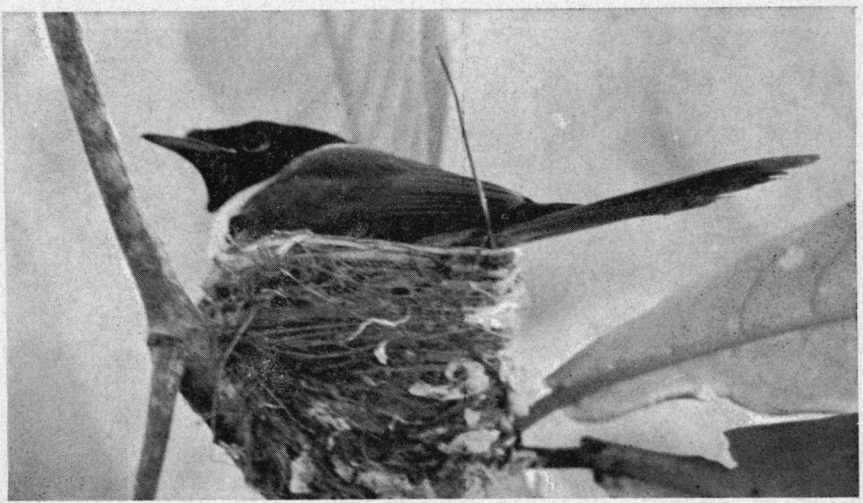
De Seychelles kunnen wij in twee groepen verdelen. Tweeëndertig eilanden van deze archipel behoren tot de graniet-eilanden, de enige graniet-eilanden van de wereld waarvan de toppen meer dan negenhonderd meter omhoog rijzen. De andere eilanden, zestig in totaal, zijn koraaleilanden. Deze zijn vrijwel vlak en strekken zich in een zuid-westelijke richting op meer dan 600 mijl uit en eindigen dan in Aldabra, 's werelds grootste atol. Ook de Amirante eilanden op 150 mijl van de Seychelles worden gerekend te behoren tot deze archipel.

Aanvankelijk waren deze eilanden Frans bezit, maar sinds 1814 worden ze, totaal 90 stuks door Engeland als kroonkolonie bestuurd. Men noemt deze eilanden wel eens „Een Tropisch Paradijs” in de Indische Oceaan. Aartsbisschop Makarios van Cyprus die hier een in 1956 jaar als balling doorbracht sprak van deze eilanden als van een werkelijk Paradijs. Ook de Engelse generaal Sir Charles Gordon, de held van Khartoem, was vol lof over deze eilanden. Hij bezocht deze in 1891 en toen hij de kokospalmen zag, beladen met vruchten zei hij: „Dit is de legendarische boom van Kennis en Goed en Kwaad.” De bewoners van deze eilanden, een mengeling van afstammelingen van slaven van Madagascar en Centraal-Afrika, Chinese koelies, Indiërs en Maleiers eisen voor hun eilanden de eer op dat op hun grondgebied de Hof van Eden gesitueerd was. Dit moge dan een legende zijn, enkele van de oorspronkelijke hoofdzonden tieren hier nog welig. Het zijn de eilanden van de vrije liefde, vele kinderen weten niet wie hun vader is en 43 % van alle geboorten zijn buitenechtelijk. Van een geplande of georganiseerde prostitutie is echter geen sprake. De zorgeloze dagen van het isolement zijn echter geteld. Verleden jaar zomer werd er een vliegveld aangelegd op Mahé, het grootste eiland, en wij zagen dat men op andere eilanden druk bezig was met het in orde brengen van landingsstrips, geschikt voor kleine vliegtuigen. Thans kan men éénmaal per week naar deze eilanden vliegen en op het ogenblik komen er met de wekelijkse BOAC-vlucht per maand reeds 400 bezoekers naar deze eilanden. In 1986 zullen er dan 150.000 per jaar zijn. Tot voor kort sluimerden de Seychelles in een soort gouden onschuld. De mensen leefden gelukkig van wat de onuitputtelijke rijkdommen van de zee en de lagunen opleverden, van de vele vruchten en hadden een zee van tijd om zich aan de liefde te wijden. Met gevolg een ontstellend hoog aantal geslachtszieken.

Fauna en flora

De Seychelles zijn niet te vergelijken en ook niet zo belangrijk als de Galapagos eilanden. Zij zijn veel minder soortenrijk, maar herbergden ook weer een reuzenschildpad, zeer nauw verwant aan de reuzenschildpadden van de Galapagos eilanden. Op de eilanden van de Seychelles eilanden werden zij uitgeroeid, doch wederom ingevoerd van Aldabra, waar er nog vele honderden leven. Deze behoren tot een ondersoort.

Men vindt er 14 endemische vogelsoorten, waarvan sommige zeer zeldzaam zijn geworden. Elk eiland heeft een eigen bevolking aan vogels. Zo vindt men op Bird eiland een enorme kolonie van bonte sterns en op Cousin eiland zijn de merkwaardige fairy terns, die wij Witte Stern kunnen noemen, zeer talrijk. Deze verblindend witte stern met zwarte poten, snavel en ogen heeft de merkwaardige gewoonte om zijn ei, en ze leggen slechts één ei, op een dunne tak van een boom te deponeren die nauwelijks dikker is dan het ei. Er is geen spoor van nestbouw, de jongen hebben zeer scherpe klauwtjes waarmee zij zich vastklemmen aan de tak. Op verschillende eilanden nestelen keerkringvogels en noddies. De sooty terns (bonte stern geheten) en de noddies zijn pelagische sternsoorten die buiten de broedtijd het land vermijden en steeds op open zee vertoeven. Op Cousin eiland, waar twee soorten pijlstormvogels, brilsterns en keerkringvogels nestelen, zagen wij vele honderden noddies die in bomen nestelen en vaak zeer hoog. Het merkwaardige is dat bepaalde soorten alleen op een speciaal eiland voorkomen en niet op de nabij gelegen eilanden te vinden zijn. Zo herbergt La Digue een der zeldzaamste vogelsoorten van de Seychelles, de Seychelles paradise flycatcher, waarvan men meende dat deze soort uitgestorven was. Vijftien jaar geleden werd de soort weer ontdekt en sindsdien is hun aantal



Broedend wijfje van de zeldzame Seychelles paradijsvliegenvanger waarvan men meende dat deze uitgestorven was. La Digue.

gestegen en hij broedt er nu regelmatig in zeer klein aantal. Het mannetje is geheel zwart met in de broedtijd een zeer lange wapperende staart. Het is een echte vliegenvanger met vliegenvangersmanieren en een zeer wispelturige vlucht, evenals de Nieuw Zeelandse fantail graszanger. Het wijfje is roestkleurig met een witte borst. Het cupvormige nest is gebouwd aan het einde van een dunne tak, soms vrij hoog. Wij waren zo gelukkig een nest te zien op geringe hoogte en waren in staat het wijfje op het nest te filmen en te fotograferen. Het nest bevatte toen twee naakte zwartglimmende jongen.

Er zijn vele dieren geïntroduceerd en zo zien wij overal de Indian Myna, een kleurige spreeuw. Om de vele muizen te kunnen beteugelen heeft men kerkuilen ingevoerd. Deze zijn plaatselijk zeer talrijk geworden en bedreigen thans de jongen van de witte sterns, die veel gemakkelijker te vangen zijn dan de muizen. Nu is de kerkuil op de zwarte lijst geplaatst en wordt hij bestreden. Maar de vaak niet al te snuggere jagers zien geen verschil tussen de kerkuil en een zeldzame endemische uilensoort, zodat deze vaak de dupe wordt. Op een der eilanden is intussen de fraaie witte stern zo goed als verdwenen door de import van kerkuilen. Een bewijs hoe uiterst voorzichtig men dient te zijn met het introduceren van dieren of planten, waar zij niet thuis horen. Gelukkig bleven de eilanden verschoond van ingevoerde varkens, honden en geiten, zoals dat op de Galapagos eilanden het geval is, waar de faunavervalsing enorme schade heeft toegebracht.

Op het Frigate eiland komt een zeldzame roodborst voor, ter grootte van een lijster en geheel donker blauw met een witte vlek op de vleugel. In 1965 waren er nog maar 12 vogels van deze soort en wel voornamelijk door de agressie van verwilderde katten. In 1970 werden er echter 30 geteld en verschillende jongen gezien. Op dit eiland vindt men ook tal van reuzenschildpadden, ingevoerd van Aldabra. Ook op dit eiland nestelen weer flinke aantallen witte sterns en kleine noddies in de palmen. Bovendien kan men hier de bijzonder mooie Seychelles blauwe duif zien, terwijl de Seychelles sunbirds er zeer talrijk zijn. De Afrikaners noemen deze vogels „suikerbekkie” omdat zij de honing puren. Op Aride, een klein eiland, broeden honderden fregat- en talrijke keerkringvogels.

Op Pralin eiland zagen wij de zeer zeldzame zwarte papegaai, die in dode stomp nestelt van de coco-de-mer, een palmsoort die alleen hier voorkomt. Door deze palm meende generaal Charles Gordon in dit eiland het geboorteland te zien van Adam en Eva en Praslin's Vallee, waar deze palm zeer talrijk voorkomt, was volgens hem de Hof van Eden. Hier heeft men 4000 van deze palmen geteld en dat gebied heeft thans de status van een natuurreservaat. Zij leveren een merkwaardige dubbele kokosnoot, de grootste en tevens de zwaarste zaden van de wereld, waarvan de grootste meer dan 60 Engelse ponden wegen. Deze palmbomen met bladeren van 12 meter lang kunnen meer dan 30 meter hoog worden en zijn dan 800 jaar oud.

Er komen op verschillende eilanden zeer grote, kleurige en ongevaarlijke spinnen voor die webben maken als een kruisspin en met een spanwijdte

van de lange poten van 20 cm, prachtige felgroene gekko's, en heel veel gladhuidige hagedissen, merkwaardige en zeer grote landslakken en verder verschillende soorten vleermuizen (*Pteropus* sp.), de z.g.n. flying fox met een echte vossenkop is daarvan de grootste. Een echte vruchteneter, die wij van nabij konden gadeslaan, terwijl hij gretig een banaan aannam en die handig uit zijn poot opat.

Ik heb nog niet gerept van de vele soorten vis, welke in de wateren rondom deze eilanden voorkomen en van de koraalriffen, en evenmin van de plantages van vanille en banaan, papaya, mango, kokospalm en tal van andere cultures, zoals thee en rijst en van de exotische *Casuarina* bomen met hun ragfijne kruinen, noch van de weelde aan bloemen van *poinsettia*, *bougainvillea*, *frangipani* en *hibiscus*. Een tropische rijkdom die ons versted doet staan met zeer weinig hinderlijke of lastige insecten en waar gele koorts en malaria onbekend is.

• *Jan P. Stribos, Claus Sluterweg 2, Heemstede*

Steltlopers met kleurmerken

In opdracht van de Waddenzee-commissie (de commissie Mazure) wordt een onderzoek verricht aangaande een aantal soorten steltlopers. Het onderzoek vindt plaats in nauwe samenwerking met de afdeling Zoögeografie en Diersystematiek van het Biologisch Laboratorium van de Vrije Universiteit en houdt zich vooral bezig met de vraag naar de geografische herkomst van de doortrekkende en overwinterende steltlopers in het Waddenzeegebied en de functie die de Waddenzee vervult in de jaarcyclus van een aantal soorten steltlopers; d.w.z.: is het een overwinteringsgebied, alleen belangrijk tijdens de trek, of fungeert het als rui-centrum etc.

Naast literatuur-onderzoek is er sinds december 1971 een veldwerkprogramma in uitvoering op Vlieland. Hoofddoel van het veldwerkprogramma is het op zo groot mogelijke schaal vangen en ringen van steltlopers. Van de gevangen vogels worden verder genoteerd: een aantal maten, gewicht, ruitoestand en het voorkomen van parasieten.

Om te trachten inzicht te krijgen in de mate van doorstroming en de individuele verblijfsduur van diverse soorten, zullen in de periode van half juli tot eind oktober 1972 op twee plaatsen in de Wad-

denzee de gevangen vogels worden voorzien van een kleurmerk.

1. Vlieland: gebruikt worden kleine plastic vlaggetjes in verschillende kleuren die boven het loopbeen zijn aangebracht.
2. Schiermonnikoog: gebruikt worden verschillende kleurstoffen die op diverse plaatsen op het verenkleed zijn aangebracht: slagpennen, borst, rug etc. (Hier wordt gewerkt door studenten van de Vrije Universiteit onder leiding van drs. E. Nieboer).

Het slagen van een dergelijk onderzoek is in hoge mate afhankelijk van de medewerking van anderen.

Ik zou u bijzonder erkentelijk zijn wanneer u bij het waarnemen van een gemerkte vogel de volgende gegevens wilt noteren:

soort;
plaats en datum;
de aard van het kleurmerk;
plastic vlaggetje of gekleurde veren;
plaats waar het kleurmerk is aangebracht;
en vervolgens deze gegevens schriftelijk of telefonisch aan het ondergenoemde adres meedelen.

• *Drs. G. C. Boere, Dorpsstraat 196, Vlieland, tel. 05621 - 4 82.*